

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1375/2019/5.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Katona Sándor, a tanács elnöke
 . Vaskuti András, előadó bíró
 . Gergye Tamás, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2020. március 10.
Az ügy tárgya: kifosztás büntette
Terhelt: ...
Elsőfok: ékesfehérvári Járásbíróság, 2019. február 15., 13.B.68/2019/2., ítélet, nyilvános tárgyalás
Másodfok: ékesfehérvári Törvényszék, 2019. június 11., 2.Bf.76/2019/6.,
 ítélet, tanácsülés
Az indítvány előterjesztője: terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára, megváltoztatás és felmentés érdekében

Rendelkező rész

A Kúria a kifosztás büntette miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Székesfehérvári Járásbíróság 13.B.68/2019/2. számú ítéletét és a Székesfehérvári Törvényszék 2.Bf.76/2019/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem újíthat be.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Székesfehérvári Járásbíróság a 2019. február 15. napján meghozott 13.B.68/2019/2. számú ítéletével ... terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli kifosztás büntetében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont], ezért 2 év - börtön fokozatú - szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A bíróság megállapította, hogy a terhelt legkorábban a büntetés háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] A másodfokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék a 2019. június 11. napján meghozott 2.Bf.76/2019/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelt cselekményeit egységesen kifosztás büntetének [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont] minősítette, a büntetést, mint visszaesővel szemben tekintette kiszabottnak és a terhelt vonatkozásában 1.500 forint erejéig vagyoneklobzást rendelt el, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [3] 2. A felülvizsgálati indítványban a Be. 659. § (1) bekezdés alapján irányadó tényállás lényege szerint ... terhelt 2019. február 13. napján délelőtt bement a sértettek által bérelt családi házba a csukott, de nem zárt kapun át. Ezt követően a bejárat ajtón keresztül bement a lakásba, és a szobában alvó sértett védekezésre képtelen állapotát kihasználva a szoba polcáról elvette a sértett tulajdonát képező 5.000 forint értékű, Blaupunkt típusú mobiltelefon készüléket, valamint a szoba asztaláról a gyermekkorú sértett tulajdonát képező 10.000 forint értékű iPhone 5S típusú mobiltelefon készüléket. Az asztal és a szekrény, amelyről a terhelt elvette a telefonkészülékeket, azon ágy közelségében volt található, attól mintegy egy-két méternyi távolságban, melyben a sértett aludt.
- [4] Ezután a terhelt a szobából kiment, majd a családi ház konyhájában tárolt 1 db 8.850 forint értékű házi készítésű füstölt sonkát, 1 db 399 forint értékű La Fiesta vörösbort, 1 db 1.980 forint értékű 50 grammos WEST dohányt és 1 db 299 forint értékű Lidl ökotáskát vett magához, amelyek közül valamennyi Szabó András sértett tulajdonát képezte.
- [5] A bűncselekménnyel okozott összesen 26.528 forint értékű kár 1.500 forint kivételével megtérült.

II.

- [6] 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt védője a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és (1) bekezdés ba) pontjára alapítva terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.
- [7] Ebben kifejtette - utalva a BH 2016.166. számon közzétett eseti döntésre - hogy a kifosztás büntette megállapításának feltétele, hogy az elkövető az alvó állapota miatt védekezésre képtelen sértett közvetlen testi közelségéből vegye el az eltulajdonítás szándékával a vagyoni értékkel bíró dolgot.
- [8] Álláspontja szerint a közvetlen testi közelség akkor áll fenn, ha egy dolog és az emberi test között nincsen távolság, a dolog a testen található vagy azzal - más közbeeső dolog vagy tárgy nélkül - érintkezik.
- [9] Jelen esetben a sértett és az elvétellel érintett dolgok között egyértelműen érzékelhető, legalább egy, de akár két méteres távolság volt, így az nem tekinthető sem a bírói gyakorlat, sem a nyelvtani értelmezés alapján közvetlen testi közelségként.
- [10] Ezért a terhelt magatartásának törvényes minősítése nem kifosztás, hanem lopás.
- [11] Mivel a lopás cselekmény sem sértettenként, sem összességében nem éri el az 50.000 forintot, így az ügyben lopás szabálysértése megállapításának lenne helye, ami miatt azonban sem szabadságvesztés, sem közügyektől eltiltás kiszabásának nincs helye.
- [12] Ezért a jogerős határozat megváltoztatását és a terheltnek az ellene kifosztás büntette miatt emelt vád alóli felmentését indítványozta.
- [13] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.1406/2019/3. számú írásbeli nyilatkozata szerint a felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [14] Álláspontja szerint az elkövető cselekménye, a jogtalan eltulajdonítás akkor minősül súlyosabban, az alvás miatt védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetettnek (kifosztás büntetteként), ha ehhez képest a sértettnek ébrenléte esetén módjában áll az elvételt megakadályozni. Ez a megállapítás azonban nem kizárólag a testi őrizzetből, hanem annak közvetlen közeléből elvett dolgokra is vonatkozik. Védekezésre képes állapotban értelemeszerűen ugyanúgy lehetősége van a sértettnek ellenállás kifejtésére mindkettő esetben. Következésképpen, ha az elkövető abból a szobából, ahol a sértett alszik, az ágya végében vagy mellett elhelyezett dolgot tulajdonít el, megvalósítja a kifosztás büntettét, mivel a bűncselekmény végrehajtása a sértett védekezésre képtelen állapotának a felhasználásával történik. Ellenben közömbös az alvó sértett védekezésre képtelen állapota, amennyiben ehhez képest más szobából, nem a közvetlen közeléből történik az elvétel. Ez esetben lopási cselekmény valósul meg.
- [15] Ennek megfelelően törvényesen minősítették az ügyben eljáró bíróságok a terhelt cselekményét kifosztás büntetteként.

- [16] Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.
- [17] 3. A Legfőbb Ügyészség indítványára a terhelt védője tett észrevételt, melyben a felülvizsgálati indítványában előadottakat változatlanul fenntartotta.

III.

- [18] 1. A felülvizsgálati indítvány nem megalapozott.
- [19] 2. A Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül, emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.
- [20] 3. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítva felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.
- [21] A felülvizsgálati eljárás során az eldöntendő kérdés az volt, hogy a terhelt magatartásával kimerítette-e a kifosztás büntettét, ahogy ezt a bíróság a jogerős ítéletében megállapította, avagy magatartása a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 177. § (1) bekezdés a) pontja szerint tulajdon elleni szabálysértésként értékelendő. Ez utóbbi deliktumot az valósítja meg, aki ötvenezer forintot meg nem haladó értékre lopást, sikkasztást, jogtalan elsajátítást, orgazdaságot követ el.
- [22] Az irányadó tényállás szerint a terhelt az értékek egy részét abból a szobából tulajdonította el, ahol a sértett aludt. Az elvitt mobiltelefonok a sértett ágyának közelségében, tőle egy-két méterre voltak elhelyezve.
- [23] A Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő kifosztás büntettét követi el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett védekezésre képtelen, illetve a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személytől vesz el.
- [24] A Btk. 459. § (1) bekezdés 29. pontja szerint védekezésre képtelennek kell tekinteni azt is, aki helyzeténél vagy állapotánál fogva ideiglenesen vagy véglegesen nem képes ellenállás kifejtésére.
- [25] A törvény indokolása szerint a védekezésre képtelen állapotot a Btk. Különös Része speciális védelemben részesíti (több bűncselekmény vonatkozásában is alap- vagy minősített eset a védekezésre képtelen állapotban lévő személy sérelmére történő elkövetés). Ilyen állapot számtalan okból kialakulhat, ezért a törvény továbbra is a bírói gyakorlatra bízta ennek megítélését, ugyanakkor kiegészítő szabályként kimondja, hogy azt, aki helyzeténél vagy állapotánál fogva ideiglenesen vagy véglegesen nem képes ellenállás kifejtésére, védekezésre képtelennek kell tekinteni.
- [26] Ebben az esetben a sértett fizikai vagy pszichikai állapota miatt nincs abban a helyzetben, hogy a testén vagy a testközelben elhelyezett dolog eltulajdonítását megakadályozza, az ellen védekezzen. A lopás elleni védekezést akadályozó ok lehet a sértett életkora, az alvás, leittasodás, kábulat, sérülés, más által megvalósított bűncselekmény stb.
- [27] Az indítványozó által hivatkozott eseti döntés (BH 2016.166.) tényállása abban különbözik a jelen felülvizsgálati eljárás során irányadó tényállástól, hogy ott az értékek eltulajdonítása nem abból a szobából - és így értelemszerűen nem is testi közelségéből - történt, ahol a sértett aludt.
- [28] A Kúria ebben és korábbi határozataiban is kifejtette, hogy a kifosztás és a lopás alapesetét a passzív alany speciális vonása határoolja el.

- [29] Nem vitás, hogy az alvó ember az elvétellel szemben védekezésre képtelen, hiszen - legalábbis, amíg ezen állapota fennáll - a védekezést igénylő helyzetet sem észleli (BH 2014.325., BH 2014.6.).
- [30] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában helytállóan fejtette ki, hogy az elkövető cselekménye, a jogtalan eltulajdonítás, akkor minősül súlyosabban, az alvás miatt védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetettnek (kifosztás büntettként), ha ehhez képest a sértettnek ébrenléte esetén módjában áll az elvételt megakadályozni. Ez a megállapítás azonban nem kizárólag a testi őrizetből, hanem annak közvetlen közeléből elvett dolgokra is vonatkozik.
- [31] Védekezésre képes állapotban értelemszerűen ugyanúgy lehetősége van a sértettnek ellenállás kifejtésére mindkettő esetben. Következésképpen, ha az elkövető abból a szobából, ahol a sértett alszik, az ágya végében vagy mellett elhelyezett dolgot tulajdonít el, megvalósítja a kifosztás büntetét, mivel a bűncselekmény végrehajtása a sértett védekezésre képtelen állapotának a felhasználásával történik.
- [32] Mindezen túl a bírói gyakorlat szerint a kifosztás büntette megvalósulhat akkor is, ha a dolgot nem a sértett (passzív alany) testi őrizetéből, vagy közvetlen testi közelségéből veszik el. Döntő jelentősége annak van, hogy a bűncselekmény elkövetése a sértett (passzív alany) bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes állapotának a felhasználásával történt-e (BH 2018.160.).
- [33] Következésképpen az ügyben eljáró bíróságok a terhelt cselekményét törvényesen minősítették és vele szemben a törvényes keretek között szabtak ki büntetést.
- [34] 4. Ezért a Kúria a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Székesfehérvári Járásbíróság 13.B.68/2019/2. számú ítéletét és a Székesfehérvári Törvényszék 2.Bf.76/2019/6. számú ítéletét a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.
- Az indítvány elvi tartalma**
- [35] Tulajdon elleni szabálysértésként értékelendő, ha az 50.000 forintot meg nem haladó értékű tárgyat az elkövető az alvó sértett szobájából eltulajdonítja.
- A döntés elvi tartalma**
- [36] Az alvó sértett testi közelségéből jogtalan eltulajdonítás végett történő elvétel kifosztás büntetnének minősül.
- Záró rész**
- [37] A Kúria végzése ellen a fellebbezés a Be. 614. § (2) bekezdése alapján, a felülvizsgálat pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja szerint kizárt. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítványt a Be. 656. § (4) bekezdése alapján, érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2020. március 10.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, Dr. Gergye Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
Lévai Viktória
tisztviselő